

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Zaman Yönetimi ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki

The Relationship Between Vocational School Student's Academic Success and Time Management

Mehmet TEKTAŞ*
Necla TEKTAŞ**

ÖZET

Öğrencilerin özellikle yüksek öğretim aşamasında zamanlarını iyi yönetmesi, kişisel gelişim ve akademik performans başta olmak üzere pek çok açıdan önemlidir. Literatürde öğrencilerin zaman yönetimi ile ilgili çalışmalardan farklı olarak, bu çalışma, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencileri ile yapılan ilk çalışmadır. Bu çalışmada; öğrencilerin zaman yönetimi becerileri ile akademik başarıları arasında bir ilişki olup olmadığı sorusuna cevap aranmıştır. Bu amaçla, öğrencilere zaman yönetimi anketi uygulanmış ve aldıkları puanlar hesaplanmıştır. Akademik başarıları, bölümlerde ortak olan Türk Dili-1 dersi ve Matematik-1 derslerinin ortalaması alınarak oluşturulmuştur. Zaman yönetimi anketinden aldıkları puan ile akademik başarı ortalamaları arasında bir ilişki olup olmadığı araştırılmıştır.

Veri toplama aracı olarak öğrencilere anket uygulanmıştır. Zaman Yönetimi Anketi olarak adlandırılan veri toplama aracı 2008-2009 öğretim yılı mayıs ayı içerisinde Marmara Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek yüksekokulu öğrencilerine uygulanmıştır. Uygulanan anket iki bölümden oluşmaktadır. ZYA'nın birinci bölümünde öğrencilerin demografik özelliklerini ve akademik başarı puanını oluşturmak için Türk Dili-1 ve matematik-1 notlarını içeren bölüm, ikinci bölümde zaman yönetimi anketi yer almaktadır.

Elde edilen veriler, SPSS 17.0 programı kullanılarak bilgisayar ortamına aktararak verilerin analizinde bu programdan yararlanılmıştır. Sonuç olarak; çalışmamızda zaman yönetimi davranışları ile akademik başarı puanları arasında anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur. Ayrıca akademik başarı notu yüksek olan grupların zaman yönetimi puanları da yüksek bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Zaman Yönetimi, Akademik Başarı, Faktör analizi,

Çalışma Türü: Araştırma

ABSTRACT

Nowadays, time management has become more and more important due to the rapid change of technology. Hence, people have to plan their days efficiently to avoid daily hassles. Especially time management has become vital for college students to get good grades in their lectures. So, students must learn how to manage their time and how to improve their time management skills for having well education and business life. We researched students' time management behaviours according to their various variables such as: gender, department, and so on... To achieve this goal, we used common survey as mentioned in literature. Therefore, the relationship between students' time management skills and academic success were examined. The structure of survey and the types of questions will describe below.

The universe of research studies is consisted of Marmara University Vocational School of Technical Sciences students. The results reflect the properties of this universe. Wider sample of the research supplies more correct results.

These research is a descriptive study. The universe of the survey consists of Marmara University Vocational School of Technical Sciences Computer Programming, Electronic Communications Technology, Electronics Technology, Electrical, Mechanical, Textile Technology, Biomedical Equipment Technology program students who first or second year in Marmara University.

This survey is applied according to Britton and Tesser's (1991) survey. Their survey adapted by Alay and Koçak (2002) which called "Time Management Survey".

Time Management Survey consists of two main parts. The first part includes students' demographic characteristics and academic achievements scores. Turkish Language and math courses they take into consideration for calculating the academic success score. The other part of the survey includes time management and students spend time questions. Time Management Survey comprises three main factors and 27 questions. 16 of those questions are about "Time Planning", 7 of those are about "Time Attitudes", and 4 of those are about "Spending Time".

Likert-type scale is used in "Time Management Survey". Survey data were transferred to SPSS 17.0; Then data analysed and comparison.

The first part of the survey, 56% of them are girls, 44% of them are boys, 75.8% of them are 2nd year students, 61% of them are formal education students; and virtually all students are graduated from vocational lycee (90.5%). Survey reliability coefficient (Cronbach alpha) was found 0.675.

* Yrd. Doç. Dr., Marmara Üniversitesi

** Yrd. Doç. Dr., Marmara Üniversitesi

The causes of time loss for students were followed in many ways. The main cause of time loss is “computer usage” (33%) the others are “internet usage” (24%), transport and traffic (13%), TV-radio (9%), sleep disorder (8%), routine work (7%), respectively. Talking with friends were found unnecessary due to the increasing of instant-message program usage.

For determining the time management behaviours of students, their scores’ arithmetic mean were calculated and statistical analysis were made according to this average. Likert scale was used for the survey, so the midpoint is 3. Probable scores could be between “27” and “135” although the results were found between “43” and “135” and average score was found “3.07”.

The relationship between “Time Management scores of students” and “academic success of students” was determined by using the Pearson Product Moment Correlation Coefficient method. Significant relationship between “attitudes time” and “academic achievement” was found $r = -.15$, $p < .01$. Similarly, significant relationship between “attitudes time” and “time spend” was found $r = .405$, $p < .01$.

The significant relationship between “General Time Management” and “Academic Success” was found insignificant. Similarly, the significant relationship between “General Time Management” and “Time Planning” was found insignificant. According to this data, to increase academic success, time planning and avoiding time-consuming is important.

The findings of research have shown that there is a positive relationship between students’ academic achievement and time management skills. This relationship in terms of gender variable is in favour of female students.

Recently, computers and internet are the most important emerging technologies that are used in every area of our lives. Especially in recent decade, internet usage has increased significantly, so internet using has become almost compulsory.

People cannot imagine a life without the internet and computer. Internet usage has increased day by day and thanks to that all kinds of information are easily reachable. Because of the increased computer and internet usage, people have forgotten the importance of social life and become addicted to the internet (Karaman, K. ve Kurtoglu, M. 2009). Especially students spend their time with using computers, internet and so forth more than average people. As a result of the fact that, they haven’t talked face-to-face and have become unsociable as they were.

The relationship between academic success and time management skills of university students has shown that good time usage related with their academic achievement (Britton & Tesser, 1991; Mace & Tira, 1999; Nelson & Nelson, 2003). The findings of this research are parallel with above-mentioned research findings.

General time management and sub-dimensions of time-holders for students were found significantly different according to gender. This difference in time-planning and time-consuming causes a case in favour of male students. Girl students use time management better than boys in Macan’s and others’ (1990) and Nelson’s (2003) articles. The findings of this study are parallel with above findings. The relationship between “Time management behaviours” and “achievement scores of course” was found significant. If academic success scores of the groups is high, time management scores are also high. In addition, significant positive relationship was found between “time management behaviours” and “achievement scores”. Hence, efficient time consuming could affect the students’ achievement scores of course, positively. In this study, students’ time management behaviours researched thanks to the authors’ survey. As a result, to better determine students’ behaviours and its effects on the achievement scores, new studies can be done with valid and reliable scales and large samples.

Finally, this research differs from the others in samples and universe, thus this research is one of the first studies in vocational high school of technical science. As far as the Marmara University considered, this study is the first research in vocational high school of technical science.

Keywords: Time management, academic success, factor analysis

The type of research: Research

GİRİŞ

Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre zaman tanımı, ‘bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit’ şeklinde tanımlanmıştır. Zaman, insan için yaradılışından bu yana büyük önem taşımıştır. İnsanın gelişmesinde ve hangi alanda olursa olsun mesleki başarısında zaman anlayışının payı büyüktür. Bu, fertler kadar toplumlar için de böyle gelişmiştir (Karaküçük, 1997).

Zaman, insanların önemli bir varlık kaynağıdır. Çağdaş toplumalarda geliştirilen araç ve gereçler özellikle sanayinin emek yoğunundan sermaye yoğun teknolojisinin gelişmesiyle boş zaman kavramı veya zamanların değerlendirilmesi kavramı dikkat çekmeye başlamıştır (Terzioğlu, 1992). Son yıllarda araştırmacıların ilgi alanı insan yaşamının amacı ve kişiliğinin verimliliğini doğrudan etkilediği fark edilen zaman önem kazanmış, zamanın etkili ve üretken kullanılabilmesi için zaman yönetimi gündeme gelmiştir. Zaman yönetimi, kişinin özel ve iş hayatında amaçlarına etkili ve verimli bir şekilde ulaşabilmesi için planlama, organize etme ve kontrol etme gibi yönetim fonksiyonlarını kendi faaliyetlerine uygulama sürecidir (Erdem, 1999: 27).

Zamanı iyi yönetmek ise bireysel anlamda; kariyeri daha iyi planlama ve geleceğe hazırlanma, daha fazla okuma ve öğrenme, yeni gelişmeleri ve teknolojiyi takip etme, aile ve diğer insanlara daha fazla zaman ayırma, dinlenme, eğlenme, düşünme, yeni fikirler yaratma, yeni projeler başlatmak için fırsat sağlar (Sayan, 2005). Bu bağlamda, üniversite öğrencilerin başarısı zamanı tam ve doğru kullanmasından etkilenmektedir. Öğrencinin öğrenme için ayrılan zamanı tam ve etkin kullanmaması, öğrenmeyi olumsuz

etkileyen etmenler arasında sıralanmıştır (Fidan,1996).Bu nedenle öğrencilerin zamanı iyi yönetmeleri gerekmektedir.

Zaman yönetimi konusunda iyi bir beceriye sahip öğrencilerin, mezuniyet sonrası iş yaşamlarında da zamanı etkin kullanacağı düşünülmektedir. Yapılan araştırmalarda olumlu zaman yönetimi davranışlarının öğrencilerin akademik başarısını etkilediği ortaya konmuştur (Misra and McKean, 2000; Campbell and Svinson, 1992; Britton and Tesser, 1991; Macan et al., 1990). Zaman yönetimini olumsuz yönde etkileyen davranışlar önemli bir stres ve kötü akademik performans kaynağı olarak değerlendirilmektedir (Macan et al., 1990).

Bu çalışmada, öğrencilerin zaman yönetimi davranışları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi araştırmak için araştırmanın çalışma evreni olarak, Marmara Üniversitesi Teknik bilimler Meslek Yüksek Okulu öğrencileri seçilmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada; öğrencilerin zaman yönetimi becerileri ile akademik başarıları arasında bir ilişki olup olmadığı sorusu araştırılmıştır. Bu amaca ulaşmak üzere; öncelikle öğrencilerin zaman yönetimi anketinden aldıkları puanları hesaplanarak, akademik başarıları ile zaman yönetimi puanları arasında bir ilişki olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Varsayımlar

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin bilgi toplama aracı olarak kullanılan anket sorularına verdikleri cevaplar gerçek durumu yansıtmaktadır.

Sınırlamalar

Araştırmanın çalışma evrenini Marmara Üniversitesi Teknik bilimler Meslek Yüksek Okulu öğrencileri oluşturduğu için, sonuçlar bu evrenin özelliklerini tanımlamaktadır. Araştırmanın geliştirilebilmesi için daha geniş çaplı örneklem üzerinde çalışılması gerekir.

Yöntem

Araştırma, tarama türü bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini, 2008–2009 eğitim-öğretim yılında Marmara Üniversitesi Teknik bilimler Meslek Yüksek okulu Bilgisayar Programcılığı, Elektronik-Haberleşme Teknolojisi, Elektronik Teknolojisi, Elektrik Teknolojisi, Makine, Tekstil Teknolojisi, Biyomedikal Cihaz Teknolojisi programlarında, Örgün ve İkinci Öğretim, 1. ve 2. sınıfta okuyan öğrenciler araştırma kapsamını oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, bu programlarda okuyan ve “Basit Tesadüfi Örnekleme” yoluyla seçilmiş ve 65 kız ve 51 erkek toplam 116 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Teknikleri

Araştırmada öğrencilerin zaman yönetimi davranışlarını ölçmek için bilgi toplama aracı olarak Britton ve Tesser (1991) tarafından geliştirilen, ve ülkemiz için uyarlaması, geçerlilik ve güvenilirliği Alay ve Koçak (2002) tarafından ülkemiz için yapılan “Zaman Yönetimi Anketi” kullanılmıştır.

Zaman Yönetimi Anketinin alt boyutlarını saptayabilmek amacıyla veriler, Temel Bileşenler Faktör Çözümlemesine tabi tutulmuş ve anketin 3 alt boyutunun olduğu belirlenmiştir. Uyarlanan anket, Zaman Planlaması boyutunda 16 madde, Zaman Tutumları boyutunda 7 madde ve Zaman Harcattırıcılar boyutunda 4 madde olmak üzere toplam 27 maddeden oluşmaktadır.

Ankette öğrenciler, her bir ifadeye ne ölçüde katılıp katılmadıklarını 5’li Likert tipi ölçek kullanarak belirtmişlerdir (1= Hiç, 2= Ara Sıra, 3= Sık Sık, 4= Çok Sık, 5= Her Zaman). Puanlamada 1 en düşük ve 5 en yüksek puan olarak alınmıştır. Ölçekten elde edilen yüksek puanlar öğrencilerin zaman yönetiminde daha iyi oldukları şeklinde değerlendirilmiştir. Ankette ayrıca öğrencilerin demografik özelliklerini ve akademik başarı puanlarını içeren bir bölüm de bulunmaktadır.

Zaman Yönetimi Anketi 2008-2009 öğretim yılı mayıs ayı içerisinde uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen veriler SPSS 17.0 programı kullanılarak bilgisayar ortamına aktarılmış ve verilerin analizi ve değişkenler arası karşılaştırmalarda bu programdan yararlanılmıştır.

BULGULAR

Öğrencilere İlişkin Demografik Bulgular

Anketin birinci bölümünde anket uygulanan öğrencilerin sayıları Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. Araştırma Kapsamındaki Öğrencilerin Seçilmiş Bazı Değişkenlere Göre Dağılımı

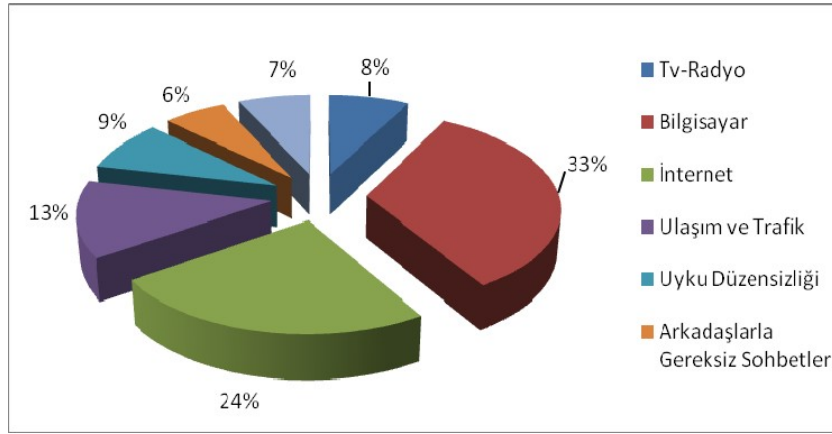
Değişkenler	Sayı	Yüzde
Cinsiyet		
Kız	65	56
Erkek	51	44
Sınıf		
1.Sınıf	28	24,2
2.Sınıf	88	75,8
Öğretim Şekli		
1.Öğretim	71	61,2
2.Öğretim	45	38,3
Mezun Olunan Okul		
Endüstri Meslek	13	11,2
Anadolu Meslek	61	52,6
Teknik	20	17,2
Anadolu Teknik	11	9,5
Düz	6	5,2
Diğer	5	4,3
Toplam	116	100

Tablo 1’den de anlaşılacağı gibi, araştırma kapsamındaki öğrencilerin yarısından fazlası kız (%56), 2.sınıf öğrencileri (%75,8), örgün öğretim (%61) ve tamamına yakını meslek lisesi mezunudur(%90,5). Uygulanan anketin sonucunda anketin güvenilirlik katsayısı (cronbach alfa) 0.675 olarak bulunmuştur.

Öğrencilere Zaman Kaybettiren Faktörler

Öğrencilere en çok zaman kaybettiren ilk beş faktör şunlardır (öğrencilerden çoğu birden fazla faktör belirtmişlerdir):

1. Bilgisayar(% 33)
2. İnternet(%24)
3. Ulaşım ve trafik (%13)
4. Tv-radyo(%9)
5. Uyku düzensizliği(%8)
6. Rutin işler(%7)
7. Arkadaşlarla gereksiz sohbetler(%6)

Şekil 1. Öğrencilere Zaman Kaybettiren Faktörler

Öğrencilerin zaman kaybettiren faktörleri sıralamalarının sonucunda bilgisayar ve internet(%57) yarıdan fazla bir orana sahiptir. Ulaşım %13 ile 3. sırada yer almıştır. Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Davranışları ve Bu Davranışların Akademik Başarı ile İlişkisi(Erdem,2005) ile ilgili yapılan çalışmada birinci faktör televizyon ve radyo (%25,23), İkinci faktör Ulaşım ve trafik (%23,22), Uyku düzensizliği(%20,44), arkadaşlarla gereksiz sohbetler (%17,89) ve rutin ve gereksiz işler son sırada yer almıştır. Bu çalışmada ise tv-radyo dördüncü sırada yer almıştır. Öğrencilerin arkadaşlarla gereksiz sohbetleri (%6) ile son sırada yer alması bilgisayar ve internetin öğrencileri sosyallikten uzaklaştırdığını göstermesi açısından önemlidir.

Öğrencilerin Zaman Yönetimi Davranışlarına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin zaman yönetim davranışlarına ilişkin sorular ve her bir sorudan aldıkları puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 2'de verilmektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin Zaman Yönetim Anketine verdiği cevap dağılımı (n=116)

	Zaman Yönetimi	Ort.	S.S.
Zaman Planlaması (Kısa ve Uzun Vadeli Planlama)			
1.	Güne başlamadan önce gününüzü planlar mısınız?	2,78	,98
2.	Hafta başlarında her hafta için bir dizi amaçlar saptar mısınız?	3,17	1,23
3.	Her gün planlama için zaman harcar mısınız?	3,49	1,25
4.	Her gün kendiniz için bir takım amaçlar belirler misiniz?	3,03	1,06
5.	Hergün yapmak zorunda olduğunuz şeylerin listesini yapar mısınız?	3,32	1,37
6.	Okul günlerinizde yapmak zorunda olduğunuz aktivitelerin programını yapar mısınız?	3,18	1,14
7.	Bir sonraki hafta için ne başarmak istediğiniz net olarak belirgin mi?	3,11	1,09
8.	Çalışmalarınızı bitirmek için kendinize tarih saptar mısınız?	2,84	1,07
9.	Çok uğraş gerektiren çalışmalarınız için en iyi zamanınızı programlamaya çalışır mısınız?	2,84	1,05
10.	Sizin için önemli tarihleri (sınav tarihleri, ödev teslim tarihleri vs.) bir takvim üzerinde işaretler misiniz?	2,95	1,20
11.	Bir akademik dönem için bir dizi amaçlar belirler misiniz?	2,92	1,10
12.	Ders notlarınızı şimdi gerekli olmasalar bile gelecekte olabilir diye dosyalar/fotokopisini çeker misiniz?	2,70	,97
13.	Yakın tarihte sınavınız olmasa bile, ders notlarınızı düzenli olarak tekrar eder misiniz?	3,14	1,22
14.	Üzerinde çalışabileceğiniz şeyleri boş zaman bulduğunuzda yapabilmek için yanınızda taşır mısınız?	2,87	1,03
15.	Önceliklerinizi belirler ve onlara uyar mısınız?	2,64	,90
*16	Her hafta sizinle ilgili şeyleri önceden bir plan yapmadan ve önceden takip etmeden yapar mısınız?	3,07	1,14
Zaman Tutumları			
1.	Zamanınızı yapıcı olarak kullanır mısınız?	3,15	1,17
*2.	Zamanınızı planlama işinde kendinizi geliştirmeye ihtiyaç duyuyor musunuz?	3,73	1,23
3.	Genel olarak kendi zamanınızı kendiniz planladığınızı hissediyor musunuz?	2,89	1,11
4.	Genellikle amaçlarınızın hepsini size verilen hafta içerisinde çoğunlukla başarabileceğinizi düşünür müsünüz?	2,68	,81
5.	Küçük kararları çabucak verebiliyor musunuz?	2,66	1,01
*6.	İnsanlara hayır diyememekten, kendinizi sık sık okul işlerinizi engelleyen işlerle meşgul durumda bulur musunuz?	3,74	1,27
*7.	Yapacak bir şeyiniz yoksa kendinizi uzun süre bekliyor durumda bulur musunuz?	3,50	1,20
Zaman Harcattırıcılar			

*1.	Normal bir okul gününde, okul işlerinden kendi özel işlerinizle daha çok zaman harcar mısınız?	3,62	1,22
*2.	Fayda sağlamayan alışkanlıklara veya aktivitelere devam eder misiniz?	3,16	1,22
*3.	Günde ortalama bir paket sigara içiyor musunuz?	3,04	1,27
*4.	Önemli okul ödevinin son teslim gününden bir gece önce hala onun üzerinde çalışır mısınız?	4,16	1,18

* Ters puanlanan sorular

Öğrencilerin zaman yönetimi davranışlarına ilişkin sorulara verdikleri puanların aritmetik ortalamaları hesaplanmış ve istatistiksel analizler bu ortalamalar üzerinden yapılmıştır. Anket sorularında 5'li Likert ölçeği kullanıldığı için orta noktada puan 3 tür. Zaman yönetimi araştırmasında minimum puan 27 ve maksimum puan ise 135 dir. Araştırma sonunda öğrencilerin verdikleri puanları 43-135 arasında değiştiği ve ortalama puanın 3,07 olduğu saptanmıştır.

Tablo 3. Cinsiyet Değişkenine Göre Zaman Yönetimi Puanlarının Dağılımı

Cinsiyet	Puanlar							
	Toplam Zaman Yönetimi		Zaman Planlaması		Zaman Tutumları	Zaman Harcattırıcılar		
	Ortalama	Ss	Ortalama	Ss	Ortalama	Ss	Ortalama	Ss
Kız(65)	84,06	7,34	57,83	7,04	22,66	3,24	15,58	2,80
Erkek(51)	83,56	10,65	56,72	8,47	21,48	3,75	14,30	3,73

Tablo 3 incelendiğinde kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek ortalamalara sahip oldukları görülmektedir.

Bu verilerden hareketle kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre zamanı daha iyi planladıkları, zaman harcattırıcılardan kaçındıkları söylenebilir. Benzer biçimde Misra ve McKean (2000) tarafından yürütülen bir çalışmada da kız öğrenciler erkek öğrencilere göre, daha yüksek zaman yönetimi puanları almışlardır.

Zaman Yönetimi Davranışları İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki

Öğrencilerin Zaman Yönetimi puanları ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin belirlenebilmesi için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı istatistik yöntemi kullanılmıştır. Tablo 4'te genel zaman yönetimi puanları ile akademik başarı arasındaki ilişki ve zaman yönetimi anketinin alt boyutları olan Zaman Planlaması, Zaman Tutumları ve Zaman Harcattırıcılar alt boyutlarından alınan puanlar ile akademik başarı arasındaki korelasyon katsayıları verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Akademik Not Ortalaması ve Zaman Yönetimi Puanları Arasındaki Korelasyon Sonuçları

	Genel Akademik Not Ortalaması	Genel Zaman Yönetimi	Zaman Planlaması	Zaman Tutumları
Genel Zaman Yönetimi	0,058			
Zaman Planlaması	0,025	,791**		
Zaman Tutumları	-,150**	-,124*	-,335**	
Zaman Harcattırıcılar	,405**	,782**	,426**	,116*

Tablo 5'te görüldüğü gibi Genel Akademik Not ile Zaman Tutumları alt boyutu arasında ($r=-.15$, $p<.01$), Zaman Harcattırıcılar alt boyutu arasında ($r=.405$, $p<.01$) anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Genel Akademik Not ile Genel Zaman Yönetimi ve Zaman Planlaması alt boyutu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu verilerden hareketle zamanı iyi planlama yoluyla zaman harcattırıcılardan kaçınmanın akademik başarıyı arttırdığı söylenebilir.

Cinsiyet değişkenine göre Zaman Yönetimi Davranışları ile Akademik Başarı Arasındaki İlişki

Öğrencilerin Genel Akademik Not Ortalamaları ile Zaman Yönetimi puanlarının genel olarak ve zaman yönetimi anketinin alt boyutları açısından cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için t testi (Independent Sample t Test) yapılmış ve sonuçlar Tablo 5'da verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Akademik Not Ortalaması ve Zaman Yönetimi Puanlarının Cinsiyete Değişkenine Göre İlişkin t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	Sayı	X	Ss	Sd	t
Genel Akademik Not Ortalaması	Kız	65	68,78	12,807	113	1,455
	Erkek	50	64,23	17,413		
Genel Zaman Yönetimi	Kız	65	84,06	7,34	113	3,175*
	Erkek	50	83,56	10,65		
Zaman Planlaması	Kız	65	57,83	7,04	113	0,768
	Erkek	50	56,72	8,47		
Zaman Tutumları	Kız	65	22,66	3,24	113	4,809*
	Erkek	50	21,48	3,75		
Zaman Harcattırıcılar	Kız	65	13,58	2,80	113	0,298
	Erkek	50	14,30	3,73		

Tablo 5'te görüldüğü üzere öğrencilerin Öğrencilerin Genel Akademik Not Ortalamaları ile Zaman Yönetimi puanlarının genel olarak ve zaman yönetimi anketinin alt boyutları açısından cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermediğini sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 5'te görüldüğü üzere öğrencilerin Genel Zaman Yönetimi cinsiyet değişkenine göre kız öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($t=3,175$, $p<.05$). Zaman Yönetimi anketinin alt boyutlarından zaman tutumları ($t=4,809$, $p<.05$) boyutunda cinsiyet değişkenine göre kız öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Zaman Yönetimi anketinin alt boyutlarından zaman harcattırıcılar ve akademik başarı cinsiyet değişkenine göre, öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu verilerden hareketle kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre genel zaman yönetimini daha iyi planladıkları, zaman harcattırıcılardan kaçındıkları ve bu durumun akademik başarılarına olumlu olarak yansıtığı söylenebilir.

Tartışma ve Sonuç

Çağımızda gelişen teknolojilerin en önemlilerinden olan bilgisayar ve internet teknolojileri hayatımızın her alanında kullanılmaktadır. Özellikle internet kullanımı son yıllarda oldukça hızlı gelişmiş ve internet kullanımı keyfi olmaktan çıkıp bir zorunluluk haline gelmiştir. İnsanlar, internetsiz ve bilgisayarsız bir hayatın düşünülemez olduğuna inanmaya başlamışlardır. İnternet kullanımının her geçen gün artması, her türlü bilgiye kolaylıkla ve herhangi bir denetim olmadan ulaşılması beraberinde birçok olumsuz sonucu da getirmektedir. İnsanlar bilgisayar ve internet kullanımı yüzünden sosyal hayattan giderek kopmuşlar ve neredeyse internet bağımlısı haline gelmeye başlamışlardır.(Karaman, K. ve Kurtoğlu, M.2009) Bunun sonucu olarakta öğrencilere en çok zaman kaybettiren faktörlerin başında bilgisayar ve internet gelmektedir. Bilgisayar ve internet bağımlılığının sonucu olarak tv ve radio önemini kaybetmiştir.

Öğrencilere zaman kaybettiren diğer faktörlere bakıldığında ulaşım ve trafik ile rutin ve gereksiz işlerin öğrencilerden kaynaklanan faktörler olmadığı söylenebilirken uyku düzensizliği ve arkadaşlarla gereksiz sohbetler öğrencilerin kendilerinden kaynaklanan faktörlerdir. Bu da bilgisayar başında zamanlarının büyük bir kısmını geçirdiklerinden dolayı zaman yönetimini becerilerinin geliştirmeleri gerektiğini göstermektedir.

Araştırmamızda öğrencilerin zaman yönetimi puanı genel olarak 3.07'dir. Bu rakam öğrencilerin zaman yönetimi konusunda iyi ya da kötü gibi uç noktalarda olmadıkları, orta düzeyde bulduklarını göstermektedir. Yapılan araştırmanın bulguları, öğrencilerin akademik başarıları ile zaman yönetimi becerileri arasında olumlu yönde bir ilişki olduğunu göstermiştir. Cinsiyet değişkeni açısından bu ilişki kız öğrencilerin lehine bir durum sergilemektedir. Kız öğrencilerin, zamanı daha iyi yönetmekte ve dolayısıyla akademik olarak da daha başarılı olmaktadır. Üniversite öğrencilerinin akademik başarıları ile zaman yönetimi becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan bazı araştırmalardan (Britton & Tesser, 1991; Mace & Tira, 1999; Nelson & Nelson, 2003) elde edilen sonuçlar da, zamanı iyi kullanan öğrencilerin akademik başarılarının da yüksek olduğunu göstermektedir. Bu araştırmanın bulguları yukarıda değinilen araştırmalardan elde edilen bulgular ile paralellik göstermektedir.

Cinsiyete göre, hem genel zaman yönetimi hem de zaman yönetiminin zaman tutucular alt boyutlarında öğrencilerin arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farklılık, zamanı planlama ve zaman harcattırıcılar alt boyutlarında boyutunda erkek öğrencilerin lehine bir durum sergilemektedir. Kız öğrencilerin genel

zaman yönetiminde daha başarılı oldukları sonucu, Macan ve diğerleri (1990) ve Nelson ve Nelson (2003) tarafından yürütülen çalışmaların bulguları ile paraleldir. Her iki çalışmada da kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha iyi bir zaman yöneticisi oldukları, zamanı iyi planladıkları ve dolayısıyla akademik başarılarının yüksek olduğu vurgulanmıştır.

Araştırmanın boşa zaman harcanması ile ilgili sorular içeren zaman harcattırıcılar ile Akademik başarı arasında anlamlı bir ilişkinin çıkması, öğrencilerin boşa geçirilen zamanın akademik başarıyı olumsuz yönde etkileyeceğini düşünüyor olmaları ile açıklanabilir. Bu bulguların ışığında sonuç olarak zamanı daha iyi yöneten ve zaman harcattırıcılardan kaçınan öğrencilerin akademik yaşamda daha başarılı olabilecekleri söylenebilir.

Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında bilgisayar ve internetin en önemli zaman kaybettirici olması nedeniyle üniversitelerde verilen bilgisayar derslerinde güvenli internet kullanımı hakkında öğrencilere daha geniş bilgiler verilmesi tavsiye edilebilir. Hatta üniversiteye gelinceye kadar ki bütün öğretim kademelerindeki bilgisayar derslerinde öğrencilerin bu konuda bilinçlendirilmesi gerektiğini söyleyebiliriz.

Araştırmamızda zaman yönetimi davranışları ile ders başarı puanları arasındaki ilişki konusunda da önemli bulgular elde edilmiştir. Ders notları yüksek olan grupların zaman yönetimi puanları da yüksek bulunmuştur. Ayrıca zaman yönetimi davranışları ile başarı puanları arasında anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur. Buradan hareketle öğrencilerin zamanlarını iyi değerlendirmelerinin derslerindeki başarıya da yansıtacağı söylenebilir. Bu çalışmada öğrencilerin zaman yönetimi davranışları yazarlar tarafından geliştirilen anketle ölçülmüştür. Öğrencilerin zaman yönetimi davranışlarını ve bu davranışların ders başarıları üzerindeki etkisini ortaya koymak için, geçerlilikleri ve güvenilirlikleri test edilmiş başka ölçeklerle ve geniş örneklem üzerinde yeni araştırmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Alay,S., ve Koçak, S. (2002). Validity and reliability of time management questionnaire. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22, 9–13.
- Balci, A. (2001). Sosyal Bilimlerde Araştırma. 3.Baskı. Pegem Yayınevi. Ankara.
- Britton, B.K. And Tesser, A.(1991). Effects of Time Management Practices on College Grades. Journal of Educational Psychology, 83, 405-410.
- Campbell, R.L. And Svenson, L.W. (1992) Perceived Level of Stress Among University Undergraduate Students in Edmonton, Canada. Perceptual and Motor Skills, 75, 552-554.
- Erdem, R. (1999). Yöneticiler İçin Zaman Yönetimi. Modern Hastane Yönetimi, 3(7),26-31.
- Erdem, R.; Pirinççi, E. ve Dikmetaş, E; (2005). Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Davranışları ve Bu Davranışların Akademik Başarı İle İlişkisi, Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14, 167-177.
- Fidan N. (1996).Okulda Öğrenme ve Öğretme, Ankara. Alkım, p. 207-208.
- Karaküçük S.(1997). Rekreasyon, Seren Ofset, Ankara, s: 2.
- Karaman, K. ve Kurtoğlu, M. (2009). Öğretmen Adaylarının İnternet Bağımlılığı Hakkındaki Görüşleri, Akademik Bilişim, Şanlıurfa
- Kocabaş, İ. ve Erdem, R. (2003). Yönetici Adayı Öğretmenlerin Kişisel Zaman Yönetimi Davranışları. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13(2),191-02.
- Misra, R. And Mckean, M. (2000). College Students' Academic Stress and Its Relation to Their Anxiety, Time Management, and Leisure Satisfaction", American Journal of Health Studies, 16, 41-45.
- Macan, T.H et al. (1990). College Students Time Management: Correlation with Academic Performance and Stress. Journal of Educational Psychology, 82(4), 760-768.
- Nelson, D. B., & Nelson, K. W. (2003). Emotional intelligence skills: Significant factors in freshmen achievement and retention. Paper presented at the American Counselling Association Conference, Anaheim, CA.
- Sayan İ.(2005) Yönetici Hemşirelerde Zaman Yönetimi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul. Marmara Üniversitesi.

Terzioğlu, E. A.,(1992).Türk Folkloru İçinde Halk Oyunları Oynayanların Psiko-Sosyal Özellikleri ve Oyunların Şahsiyet Gelişimine Etkisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, s.5.

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük: <http://tdkterim.gov.tr/> www.tdk.gov.tr/ [Erişim Tarihi: 10.10.2009].

Yılıırım, S., Bahar, H.H.,(2008). Eğitim Fakültesiöğrencileri İle Meslek Yüksek Okulu Okulu Öğrencilerinin İnternete Karşı Tutumları(Erzincan Üniversitesi Örneđi),Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20, 653-663.